

FORORD

Som pårørende innen feltet arbeid/ psykisk helse for hardt rammede, psykosetruede har jeg siden tidlig på 1990-tallet hentet mye inspirasjon fra ansvarlige myndigheters utredninger samt forskningresultater innen feltet. Snart 20 år senere både undrer og frustrerer det meg fra mitt ståsted at så mange gode intensjoner og planer ikke har gitt bedre resultater. Opptreppingsplanen for psykisk helse var kjempesatsing ressursmessig, men svarte ikke til pårørendes forventninger om mer meningsfylte hverdager og rehabilitering i tryggere og bedre tilrettelagte arbeidstiltak for våre hardt rammede. Her ligger stort potensiale for utvikling, vekst og bedring av livskvalitet hos mange ressurssterke medmennesker. Latente indre krefter og restarbeidsevne ligger ofte ubrukt. Intellektet er intakt, mens følelsene er sårbare og ustabile. Utfordringene for hjelpere er å gi trygghet, håp og arbeid tilpasset arbeidsevne. En absolutt forutsetning er parallelt å stimulere sosial funksjonsevne. I flere ulike arbeidstiltak jeg har observert gjennom mange år, er det her manglene har kommet sterkest til syne. Jeg tror det skyldes mangel på helhetstenkning og samhandling med og mellom ulike nære hjelpere i arbeidstiltak, psykiske helsetiltak og andre berørte parter. Det siste kan være familie, støttekontakter, venner etc. Ikke mindre viktig er manglende vektlegging av trygg sosial kontakt og jevnlig oppfølging fra innsiktsfulle, personlige veiledere i arbeidstiltakene. Her er det uten tvil stort bedringspotensiale. Veilederne må få bedre opplæring som øker dere innsikt og forståelse for alvorlige psykiske lidelser. Mitt inntrykk er at tiltakenes fokus rettes for ensidig mot arbeidsevne og –prestasjon. Det kan lett gi angst og mindreverdsfølelse, ikke minst hos intellektuelt godt utrustede med stor sårbarhet. Dette handler ikke om ”å sy puter under” eller forskjellsbehandle, men om tettere, tryggere, mer individuell oppfølging med basis i innsikt. Det kan øke muligheter for at langt flere også fra denne uføretrygdde målgruppen, kan komme videre gjennom vanlige arbeidstiltak til lønnet arbeid, enten bare delvis eller helt uten uføretrygd. Det forutsetter små trygge grupper der noen få med lignende behov møter tålmodighet og får spesiell tilrettelegging og oppfølging. Ressurskrevende ja, men med langt større mulighet for å oppnå tilpassede mål skritt for skritt. Krevende også fordi det må balanseres mot den enkeltes selvfølelse, stolthet og behov for anerkjennelse.

St.meld 25, 1996-97 Åpenhet og helhet (om psykisk helse) ga klare, beslektede signaler om overordnet målsetting i slik retning, sitat: *”...Ikke ønskelig å avsondre pasienter med psykiske lidelser fra samfunnet for å gi dem ro (og ”skåne” de friske) – tvert i mot, det er ønskelig at de også under behandlingen får leve mest mulig normalt, nærmest mulig der de bor, mest mulig innlemmet i samfunnet.”*

Denne rapporten tar derfor sikte på å fortelle hvordan vi som en liten gruppe engasjerte, vanlige medmennesker uten helsefaglig bakgrunn fant sammen og utfordret oss selv til å bidra med nye tanker og idéer. Vi tre hadde på ulike vis observert og opplevd svakheter og mangler i diverse arbeidstilbud, som var ment å inkludere alle. Et viktig mål var derfor å komme med konkret innspill til mer relevante og bedre tilpassede arbeidstilbud i samhandling med og ut fra helhetstenkning. Helst ønsket vi samspill med andre typer tilbud for denne vanskeligstilte målgruppen. Her ligger gode muligheter for bedring av livskvalitet i hverdagen og for forebygging mot jevnlig tilbakefall. Dessuten vil det uten tvil kunne bidra til betydelige innsparinger samfunnsøkonomisk sett.

Selve prosjektets ramme var max tre deltakere i et lite, trygghets- og trivselsskapende miljø 3 dager pr uke á 4 t/dg, med hovedvekt på reelle arbeidsoppgaver, men med nødvendig plass for kontinuerlig sosial trening og fysisk aktivitet. Helt avgjørende for prosjektets tilblivelse og målrettede gjennomføring var de to meget engasjerte, innsiktsfulle voksne menn med relevant livserfaring og allsidig erfaring fra arbeidslivet som med god tro på prosjektet sa seg villig til å være h.h.vis daglig leder og nær prosjektmedarbeider. Som trygg bakgrunn for alle seks (inkl prosjektleder), rekrutterte vi alle tre deltakere gjennom samme (felles) psykologspesialist. I tillegg la vi helt fra starten av stor vekt på kontakt og samhandling med deltakernes faste hjelpere og kontaktpersoner (psykolog, støttekontakt, miljøkontakter og andre hjelpere, familie, venner etc).

Takk til LPP Landsforeningen for Pårørende innen Psykisk helse, ExtraStiftelsen Helse og Rehabilitering og Innovasjon Norge, som - ved anbefaling, prosjektmidler og stipend - gjorde det mulig å prøve ut noen nye tanker og rehabiliteringsidéer. Sist nevnte stipendbidrag opplevde vi nemlig også som anerkjennelse for nytenkning rundt utfordringene med denne spesielt sårbare målgruppen innen feltet arbeid og psykisk helse og et inkluderende arbeidsliv for alle.

SAMMENDRAG

Pårørende til psykisk hardt rammede ser sine ofte sitte ensomme i egen leilighet. De har angst for å søke kontakt med andre. Periodevis truet av psykose og innleggelse. Intelligens er intakt. I tillegg betydelig restarbeidsevne og potensiale for mer mening i arbeid og dagligliv. Mange kan hjelpes, i trygge omgivelser med tilpasset tempo. I vårt 2-årige prosjekt har vi samlet interessante erfaringer med slik tilnærming. Vi tror på små grupper med bevisst vekt på trygghet. Prosjektet har utviklet en modell. Mange pårørende vet en god del om hvor skoen trykker. For å kunne hjelpe, må en bli kjent med den andre. Tid og omtanke gir hjelp til selvhjelp. Dette er et nøkkelpunkt på vei mot mestring og større selvstendighet i arbeidet. Oppgaven er å blåse liv i indre krefter, som har ligget ubrukt i lang tid. God hjelp kan være å finne ut hva den enkelte selv og pårørende mener er mulige veier å gå. Vi som står bak tiltaket er betenkt over de alt for faste rammer i mange av dagens arbeidsmarkedstiltak (arbeidstrening, avklaring, Arbeid med bistand o l). Vi tror for faste rammer hemmer mer enn forløser arbeidsevne, mestring og kreativitet. Det er stor forskjell på å være instruktør og veileder for grupper med flere, og det å hjelpe utrygge enkeltindivider med å komme i gang med livet sitt igjen. Det er ofte det dreier seg om for denne målgruppen. Etter vår oppfatning må bindeledd mellom NAV, arbeidslivet og psykisk helse styrkes. Vi tror vår tilnærmingssåte gir bedre grunnlag for å nå trygghet, selvtillit og mestring. Et viktig mål i første omgang er å spre informasjon om vår gjennomprøvde modell gjennom LPP Landsforeningen for Pårørende innen Psykisk helse med sine 33 lokalforeninger. Vi har laget virksomhetsplan for et videreutviklet tiltak LIVET VIDERE as (se vedlegg). Det søker vi nå om støtte til. Det er mange ressurssterke pårørende rundt om i landet. Vi vil utfordre dem som frivillige initiativtakere og døråpnere lokalt. De kjenner ”mennesket bak diagnosen”. Et annet sentralt punkt er å tenke helhet og samhandling. Vi har hatt tett kontakt med deltakernes behandler(e), andre hjelpere og støttepersoner. De tre deltakerne ble rekruttert gjennom felles psykologspesialist. En viktig ryggstøtte, når det underveis røynt på. Hun kan dokumentere at tiltaket har hindret psyko segjennombrudd ved å samhandle i tide. Med døgnpris for innleggelse på 4-6000 kr, blir den samfunnsøkonomiske besparelsen stor.

INNHOLDSFORTEGNELSE

- FORORD
- SAMMENDRAG
- INNHOLDSFORTEGNELSE
- KAP 1 BAKGRUNN FOR PROSJEKTET/MÅLSETTING
- KAP 2 PROSJEKTGJENNOMFØRING/METODE
- KAP 3 RESULTATER OG RESULTATVURDERING
- KAP 4 OPPSUMMERING/KONKLUSJONER/VIDERE PLANER
- REFERANSER/LITTERATUR
- VEDLEGG
 - 1. En utenforståendes refleksjoner
 - 2. Noen utsagn fra en trofast kunde
 - 3. Uttalelse fra NAV Akershus
 - 4. Spørsmål til ettertanke
 - 5. Forskning om arbeidets betydning for psykisk helse
 - 6. Omtale i ExtraStiftelsens blad EXTRA nr 4 – 2011
 - 7. Omtale i bladet PsykOpp/LPPs medlemssider des 2011
 - 8. LIVET VIDERE AS Virksomhetsplan 2012 - 2016

KAP 1 BAKGRUNN FOR PROSJEKTET/MÅLSETTING

Vårt forslag til prosjekt bygger på et far-sønn-tiltak vi startet i september 2007 i privat kjellerstue. Dette etablerte vi som et registrert enkeltmannsforetak, *Joe Silver Communication*, med driftstøtte fra NAV. Bakgrunnen for slik etablering var ved aktiv egeninnsats (selvhjelp) å skape grunnlag for mer meningsfylte hverdager etter mange år med psykiske helseproblemer. Det er ikke enkelt å måtte avbryte utenlandsstudier i tidlig ungdomsalder og slite med å komme i gang igjen tross flere iherdige forsøk blant annet i arbeidstrening og – rehabilitering. Senhøstes 2008 leide vi inn Frode Muri som konsulent. Han var kompetent og godt egnet for denne spesielt krevende utfordringen, allsidig og innsiktsfull med bred og relevant erfaring fra div media og data. Dette var allerede basis for far og sønns mer hobbypregede media-aktiviteter (video, DVD, foto, dias, lyd, musikk etc). Vi begynte tidlig å sondere muligheter for å rekruttere ytterligere en til to deltakere. Vi valgte derfor sønnens foran nevnte, meget erfarne psykologspesialist Reidun Ueland, som rådgiver i denne prosessen. Hun hadde gjennom mange år valgt å vie sin gjerning som psykoterapeut til nettopp den målgruppen, som våre deltakere tilhørte. Det viste seg å være et meget fornuftig valg. Som psykoterapeut for alle tre mente hun disse tre kunne passe godt sammen i en liten gruppe både m h t bakgrunn i studier, interesser, alder, personlighetstrekk etc. Samtidig kunne hun gjennom sine ukentlige behandlingstimer med den enkelte ta opp spørsmål de strevde

med enkeltvis og i fellesskap gjennom prosjektet, løse opp tilløp til floker, nedturer etc. De tre deltakerne har alle tilhørt samme målgruppe med beslektede diagnoser. I tidlig voksenalder mistet de på ulike vis fotfestet i livet sitt på grunn av traumatiske opplevelser eller andre livskriser. Siden ble de jevnlig rammet av psykoser og ble svingdørspasienter i perioder. Felles for denne gruppen er at intellektet er intakt, mens følelseslivet og funksjonsevnen periodevis er ute av balanse. Samtidig er de fortsatt ressurssterke. De har ballast enten ved å ha gjennomført deler av eller ved fullført høyere utdanning. De stiller også med noe verdifull arbeidserfaring og har betydelig restarbeidsevne. Betingelsen for at den kan tas ut er imidlertid at forhold legges til rette for tryggere hverdager, preget av medmenneskelig kontakt og tilpassede muligheter for gjenvinning eller utvikling av sosial kontaktevne med mer stabil arbeidsevne som mål.

Mange brukere i denne kategorien – noen med velmenende og tålmodige pårørende som observatører i årevis – opplever de mislykkede forsøkene på å komme ”i vanlig jobb” med mindreverds- og nederlagsfølelse. Dette kan bli sittende meget hardt i. Uten aktiv inngripen låser det seg.

Som pårørende aksepterte jeg - tross skuffelsene - langt på vei de avklaringer arbeidsmarkedsbedriftene/NAV konkluderte med når det gjaldt min sønn. Men jeg opplevde det samtidig som meningsløst og direkte psykisk helseskadelig da han siste gang i 2007 opplevde avklaringen som en ”brutal dom” uten alternativer der og da. Konklusjonen pekte nemlig også på behov for en-til-en-oppfølging, noe arbeidsmarkedsbedriften ikke hadde ressurser til. En håpløs konklusjon – i bokstavelig betydning.

For meg som pårørende ble det et ”nok er nok”.

Jeg så det til slutt slik at det nederste trinnet i NAVs arbeidstiltaksstige manglet.

Denne målgruppen ønskes jo som likeverdige velkommen inn i arbeidstiltak med de beste hensikter og helt i IA-avtalens (inkluderende arbeidsliv) ånd. Det føles riktig, viktig og verdig det samfunnet vi ønsker å være. Det bør stå fast!

Noen trenger likevel mer tid og mindre krevende omgivelser enn andre med å komme best mulig på fote. Ingen vet sikkert hvem som kan klatre videre opp stigen, men erfaringene viser at flere greier det. De som over tid synes å ikke ønske eller kunne greie det, kan da ha et trygt og varig tilbud av typen VTA (varig tilrettelagt arbeid). I så fall må det videreutvikles til å bli et VTA i langt tryggere og mer bokstavelig betydning enn det som legges til grunn i dagens avtaler mellom parter i arbeidslivet. Med andre ord; et nytt, mer fleksibelt og differensiert VTA på ulike, vanskeligstilte brukergruppers premisser. Dette berører nemlig ikke bare avtalepartene i arbeidslivet.

For oss – far og sønn - meldte utfordringen seg.

Vi ville prøve å finne en tryggere, enklere og mer gangbar vei videre i mer passende tempo.

Den kunne gjerne sikte mot og ha likhetstrekk med det vanlige arbeidsliv. Det viktigste skulle være å gi vår hardt rammede målgruppe med sine spesielle behov mer tid og bedre tilrettelegging for mulige veivalg videre på senere tidspunkt.

Etter gjennomført prosjekt med utprøving av nye tanker og idéer og innhenting av erfaringer, ligger nå planer klare fra vår side for et videreutviklet oppfølgingstiltak kalt LIVET VIDERE (se virksomhetsplan i eget vedlegg).

Her legger vi opp til et samarbeid med LPP Landsforeningen for Pårørende innen Psykisk helse (se omtale i eget vedlegg), som har 33 lokalforeninger spredd over hele landet. Av egen erfaring vet jeg at mange pårørende tross egen sårbarhet, påkjenninger og slitasje over mange år, finner både mening og styrke i å bidra til at deres nærmeste får tilbud som gir mer mening i altfor mange grå, lange hverdager. De kjenner ofte bedre til både ønsker og ikke minst drømmer og potensiale hos sine egne hardt rammede, enn det mange gode hjelpere gjør. Sistnevnte må forholde seg til tilmålt tid og må imøtekomme mangslungne behov i grupper mer enn individuelt. Til fortvilelse for mange pårørende som både lever i håp om og tro på at ”det nytter”. Samtidig både hører de om og ser at flere enn tidligere gjenvinner funksjonsevne og livskvalitet. Mange gode eksempler fra nær og fjern vitner stadig om det.

Dette er ikke uttrykk for en naiv tro på at pårørende kan eller skal ”gjøre alt arbeidet”. Men jeg tror at flere blant de mest ressurssterke pårørende kan være initiativtagere og rådgivere underveis. De kan hjelpe med å etablere små, trygge og meningsfylte tiltak med færre dager og timer pr uke enn i et vanlig arbeidsliv. Jeg har også god tro på at mange pårørende vil gjøre betydelig frivillig innsats. Det gir ekstra mening i en pårørendes hverdag å hjelpe sine egne med å få tilbake håp og tro på ”en bedre dag i morgen – eller neste år”. Selve jobben i slike tilrettelagte tiltak må fortrinnsvis gjøres av innleid og honorert hjelp. I vår modell har to gode, godt voksne venner med relevant livserfaring og kompetanse fordelt seg imellom og drevet tiltaket de tre dagene pr uke. Det er prosjektmidlene fra ExtraStiftelsen for Helse og Rehabilitering som i hovedsak har finansiert LPP-prosjektet vi har ledet, mens LPP har hatt ansvar for regnskapet. Dette er noe av essensen i den modellen vi har utviklet og som vi tror bør komme flere til gode. En annen viktig og avgjørende forutsetning for å komme i gang er derfor å skaffe tilstrekkelig finansiering. I vår modell har NAV bidradd med driftsstøtte basert på deltakernes uførhetsgrad.

Vårt råd er derfor å følge vår modell ved å søke NAV lokalt om bidrag med driftsstøtte for den enkelte deltaker i henhold til NAVs ordning VTA (= Varig tilrettelagt arbeid i ordinær virksomhet). Dette er spesielt viktig fordi et sånt prosjekt ligger innenfor feltet *arbeid og psykisk helse*, som er et udiskutabelt offentlig anliggende. Opplegg som dette mener derfor vi bør hilses velkommen av det offentlige. Støtte herfra gir samtidig tiltaket legitimitet og en form for offentlig anerkjennelse som viktig bidrag til å etablere det som et tiltak av mer varig karakter. Dessuten bør tiltaket være av interesse for hjemkommunen, som f.eks bør stille egnede lokaler til rådighet, tilrettelegge for transport o.l.

I vårt planlagte, videreutviklede opplegg LIVET VIDERE (kfr vedlegg) satser vi på å søke støtte også fra andre kilder som legater, stiftelser, frivillige organisasjoner (Lions o.l.). Her bør muligheter for støtte lokalt rundt om i landet være minst like gode og bedre enn i området Oslo og omegn som vi tilhører. Her er konkurransen om midler beinhard.

KAP 2 PROSJEKTGJENNOMFØRING/METODE

Prosjektet startet på grunnlag av innsendt prosjektforslag fra enkeltmannsforetaket *Joe Silver Communication* til LPP Landsforeningen for Pårørende innen Psykisk helse, som så godkjente søknaden som LPP-prosjekt og fikk innvilget stønadsmidler fra ExtraStiftelsen Helse og Rehabilitering. Prosjektperiode 1.1. 2010 - 31.12.2011. Stein Lage Strand, pårørende til en av deltakerne og eier av *Joe Silver Communication*, har vært prosjektleder. Frode Muri hadde allerede vært konsulent et års tid i *Joe Silver* og ble daglig leder i prosjektet to dager pr uke a 4 timer med Erik Foster som ny innleid og nær prosjektmedarbeider en dag pr uke a 4 timer.

Timetallet ble fastsatt ut fra et samlet hensyn til deltakerne og de to innleide konsulentene.

Prosjektet ble derfor lagt til tre påfølgende dager, selv om det ideelt sett for deltakerne kunne vært ønskelig med fridagene lagt mellom arbeids-/aktivitetsdager f.eks mandag, onsdag og fredag. Dette av hensyn til deltakerne, som ikke bør ha for lange opphold uten arbeids- og sosial kontakt.

Fra starten var det to deltakere, der deltaker nr to startet med en måneds prøveperiode i og med at han på forhånd hadde arbeidet hos annen arbeidsgiver. Han bestemte seg ganske raskt for å bli med i prosjektet, som han opplevde som spennende og motiverende ut fra egne interesser og personlige behov. Noe senere i første prosjektår ønsket vi å åpne for enda en deltaker i samråd med vår tidligere omtalte, faste psykologspesialist. Valget falt på en kvinne i samme aldersgruppe som de to første på rundt 40 år, alle med psykiske lidelser over siste 10 – 15 år.

Som pårørende til en av deltakerne valgte jeg bevisst som prosjektleder å ikke delta fast i den daglige virksomheten. I ettertid er det min erfaring at alle deltakere må behandles mest mulig likt. Dette er en følelsesmessig sårbar gruppe, der det bl a lett kan oppstå sjalusi, mistanker, misforståelser, som ofte synes grunnløse. Dette er utfordringer for oss som har vektlagt sterkt og meget bevisst at vi ikke skal være psykoterapeuter eller hjelpere, som handler som om vi formelt skulle være helsefaglig kompetente. Vi er og ønsker å være vanlige medmennesker med rikelig med verdifull og relevant livserfaring, hver for oss og samlet som hjelpere.

KAP 3 RESULTATER OG RESULTATVURDERING

Først litt om utfordringer fra den første tiden og fram til nå:

Arbeid i et lite og trygt miljø.

I vår gruppe hadde vi i startfasen store utfordringer i forbindelse med sosial trening. Vi valgte derfor å starte arbeidsdagen med en god prat rundt kaffebordet for å bli tryggere på hverandre. Viktigheten av sosial trening og trygghet var viktige elementer for å skape en meningsfull arbeidsplass med mestringsmuligheter for den enkelte. Misunnelse og følelsen av ikke å bli sett som likeverdige har til tider vært til å ta og føle på.

Vi har opplevd en følelse av at deltakere i starten satt innelåst i sin egen boble og ute av stand til en mer vanlig dialog med sine kolleger. I starten opplevde vi for eksempel ved besøk på kafé at de tre deltakerne ikke var i stand til å sitte ved samme kaffebord. De valgte hvert sitt bord.

For å kunne etablere et godt miljø, måtte vi i tillegg til arbeidsoppgaver legge til rette for å etablere et godt fellesskap på jobben.

Vi registrerte også at flere av våre deltakere ikke hadde spist frokost før de kom på jobben. Vi besluttet å lage lunsj på jobben. Nå bytter vi på oppgaven med å lage lunsj på jobben og har fått tilbakemeldinger om at dette er vellykket. Flere av våre deltakere forteller at de ikke har for vane å lage mat til andre personer og føler en tilfredsstillelse ved å kunne yte noe for andre og føle at de mestrer noe.

Vi har pratet mye om ønsker og mål i forbindelse med arbeidet og opplever at det for denne gruppen er vanskelig å sette seg og jobbe mot mål. Vi erfarte også at våre deltakere hadde store behov for å sette seg sine egne mål i den private delen av hverdagslivet sitt. Det kunne være å sette mål for dagen, mål for helgen og andre mål i fremtiden for den enkelte.

Vi har ellers konkret arbeidet med f.eks å tørre å se hverandre i øynene og tørre å spørre og svare hverandre.

Selvfølelsen og troen på seg selv i denne gruppen har vært meget lav. Vi har derfor brukt en god del tid på bevisstgjøring av egne ressurser.

Vi arbeider videre med utfordringer i forbindelse med varierende helse, troen på seg selv, utvikling av fellesskapsfølelse/hensyntagen til andre, kontroll av egen mistenksomhet og misunnelse, det å komme til rett tid på jobb og det å gå i samlet tropp.

Hva vi har erfart gjennom denne perioden:

Til tross for at det har vært store utfordringer i starten av prosjektet, registrerer vi en formidabel bedring for den enkelte når det gjelder fokusering på arbeidsoppgaven og det sosiale samvirke og samspill i gruppen. Etter å ha spurt konkret hvilke positive erfaringer våre deltakere har erfart i denne perioden, fikk vi følgende kommentarer fra dem:

- * Det får meg til å tenke mer konstruktivt på f.eks arbeidsoppgavene jeg skal gjøre, og får tankene vekk fra vanskelige tanker.
- * Jeg slipper å være alene i leiligheten og på jobben treffer jeg folk.
- * Jeg treffer folk med psykisk problematikk og kan slappe av sammen med dem.
- * Trenger ikke å være superflink på jobb.
- * Fint å ha noe meningsfylt å gå til.
- * Får godtgjort arbeidspenger.
- * Blir godt kjent med deltakerne.
- * Får servert varm lunsj.
- * Reiser, opplevelser og andre ting.
- * Lite og trygt miljø med varierte arbeidsoppgaver uten stress.
- * Spiser lunsj sammen - positivt sosialt.
- * Variasjon i arbeidet ukentlig.
- * Felles opplevelser med kollegaer.

Våre resultater og erfaringer sammen med våre deltakere.

Gjennom perioden frem til desember 2011 har vi opplevd store gledelige erfaringer. Vi opplever at gruppen fungerer mer sosialt.

Vi kan nå sitte sammen rundt samme bord, trenger ikke å spre oss på tre bord. Vi opplever nå at våre deltakere kan spørre om hvordan kollegaen har det. Vi opplever at deltakerne ønsker å be gruppen hjem til seg til en pizza-aften etc. Dette opplever vi som et meget stort fremskritt.

I forbindelse med sosial trening opplever vi stor bedring i samhold og fellesdialog på turer og rundt kaffekoppen. Likevel har vi utfordringer i forbindelse med å holde sammen og ikke bli borte fra hverandre.

Vi har opplevd en formidabel utvikling i forbindelse med styrking av selvfølelse. Likevel har vi fortsatt utfordringer med å få deltakere til å ta del i samtaler, tørre å prate høyere, ikke bli borte fra hverandre på tur, misunnelse, mistro andre, eller ved å putte på seg øreklokker med musikk, med det resultat at en ikke greier å følge med på hva som foregår.

Vi har fortsatt behov for å legge til rette for en balansert dialog slik at alle får lik mulighet til å bli med i samtalen. Dette er en prosess vi vet kommer til å ta tid fortsatt.

Tryggere på seg selv

Fra å møte på jobb og f.eks. stirre i gulvet har våre deltakere blitt mere trygge på seg selv og andre. På den siste juleavslutningen fikk derfor våre deltakere for første gang spennende oppgaver som ansvar for å lede første delen av julemarkeringen med velkomsttale, fortelle om hvordan de opplever arbeidet og lede innslag med sang og musikk. Dette er store fremskritt og beviser at det nytter.

Økonomi

Vi har arbeidet mye med å styrke vår økonomi og vårt mål er at flere oppdager vårt verdifulle konsept, slik at vi kan konsentrere oss ytterligere om arbeidsoppgavene i stedet for å bruke så mye tid og krefter på å holde hodet over vann økonomisk.

Bemanning

Alle dager er ikke like for våre deltakere og i spesielt krevende perioder har vi følt at vi har vært for lavt bemannet i arbeidstiden. Vi har vært en innehaver, en daglig leder og en nær prosjektmedarbeider i tiltaket. Vår innehaver har som far til en deltakerne bevisst ønsket å fase ut sin deltakelse i arbeidstiden, slik at vi i prosjektperioden har vært to om å dele ansvaret for de tre ukedagene.

I tillegg til selve arbeidstiden har det gått mye tid til markedsføring og arbeid med å søke om økonomisk støtte. Det er derfor behov for en person som kan ta på seg slike oppgaver. Vi har dessuten behov for hjelp til bokføring/regnskap etc, men ser ikke bort fra at det kan være en mulig oppgave å vokse inn i med litt spesiell opplæring for en deltaker.

Etter min mening er vårt tiltak for lavt bemannet for å kunne tilby våre deltakere et enda bedre tilbud. Blir lederoppgavene til daglig for store finnes det en fare for å slite seg ut. Det er i den sammenheng viktig å dra i gang vår nyetablerte ressursgruppe, som er ment å være rådgivere og kan hjelpe tiltaket på ulike måter også gjennom sine kontakter og nettverk.

Mulig redusering av arbeidstid

Det arbeides i disse dager ved avslutningen av prosjektperioden med hvordan vi løser utfordringene de første månedene i 2012. Det dreier seg særlig om å få økonomisk støtte til videre drift inntil vi får svar på søknader som avgjøres de nærmeste måneder.

Viktigheten av videre drift.

På grunn av nevnte erfaringer med å tilrettelegge meningsfylt jobbtrening som i tillegg gir tydelige sosiale og derigjennom helsemessige gevinster for den enkelte deltaker, håper vi derfor å få mulighet til å fortsette det vi selv opplever som viktig samfunnsnyttig arbeid. I tillegg kommer dokumenterbare samfunnsøkonomiske besparelser.

Vår unike modell

Dette prosjektet har i stor grad vært et samhandlingsopplegg. Åpenhet og helhet har vært to spesielt viktige mål. Åpenhet gjennom å akseptere hverandre slik vi er både i de gode dagene og de andre dagene når angst eller følelser av mindreverd og nederlag får overtaket hos den ene eller andre. Dager når arbeidsoppgaver blir liggende og uroen brer seg i fellesskapet. Når

det fornuftigste er å roe ned gjennom beroligende samtaler rundt bordet eller i pauser og små rusleturer ute i friluft.

Vi har i de to prosjektårene hatt oppsiktsvekkende lite korttidsfravær. Derimot har alle tre deltakere hatt lengre tids sammenhengende fravær fra noen uker til noen innleggelser fra et par måneder til ett tilfelle i vel et halvt år. I de lengre fraværene ble det også holdt kontakt på ulike måter. Det kunne skje gjennom å få besøk eller ved å komme på besøk i tiltaket.

Sykeliggjøring har ikke vært lagt inn i agendaen til tiltaket. Samtidig kan deltakernes felles psykologspesialist bekrefte at vår tette oppfølging i vår lille deltakergruppe har bidratt vesentlig til å forebygge og stoppe psykoseutbrudd i noen tilfeller. Det har skjedd både ved tidlig intervensjon gjennom å varsle behandler, støttekontakt eller familiemedlemmer og f eks ved ett tilfelle da daglig leder over noen dager kjørte og hentet en av deltakerne i en kort urolig fase. Vi tror også det gir mye trygghet bare i det å vite at tiltaket er der hele tiden til faste dager og tider med de samme godt kjente personene.

I modellen vektlegges det sosiale sterkt. Uten fremdrift og fremgang på dette punktet, hemmes også fremgang i arbeidstrening og –ytelse. Vi har erfart dette tydeligere og tydeligere etter hvert gjennom hele prosjektperioden. Dette har begge lederne arbeidet mye med. Daglig arbeidsleder startet f eks tidlig med å trene på å se hverandre i øynene når en snakket sammen, og snakke høyere og tydeligere. Den andre prosjektmedarbeideren har hele prosjektperioden hatt rikelig med utfordringer i å holde gruppen på tre samlet eller innenfor synsvidde f eks ved div utfarter .

Basert på denne type erfaringer sier det seg selv at arbeidssøkere fra vår målgruppe tidlig og lett kan falle utenfor i andre organiserte arbeidstiltak med mange deltakere med varierende funksjonsnivå og få ledere! Det skal ikke legges skjul på at slitasje periodevis inntreffer også i et tiltak som vårt, med mest mulig individuell oppfølging som uttrykt målsetting.

Som ledd i sosial utvikling og vekst har vi også gradvis prøvd oss fram ved å invitere utvalgte gjester på hagebesøk sommerstid eller rundt sofabordet i de mer kjølige årstider. Her har ordfører, lokal NAV-ledelse, medlemmer fra LPP, hjelpere fra bofellesskap o a fått møte stolte deltakere og ledere på vår hjemmebane. Sånt gir våre deltakere personlig vekstmulighet i et vanlig lokalmiljø etter års isolasjon med vandringer i lange korridorer.

Flere andre hyggelige innslag kom nærmest av seg selv. To av deltakerne har flyttet i løpet av prosjektet med behov for flyttehjelp avrundet med pizzakos. Det gir fellesskapsfølelse i rikt monn.

Enkelte besøk har vært særlig fruktbare. Som når en tidligere arbeidskollega av prosjektleder stikker innom og smittes av det spesielle arbeidsmiljøets utfordringer og stillfarende entusiasme. Med innsikt og forståelse, journalistisk nistepakke, allsidig kompetanse, nøkler til kontaktnett og ”lett å be”-holdning har Harald Pettersen gjort prosjektet mange tjenester.

På samme vis har deltakernes psykolog, Reidun Ueland, betydd svært mye for tiltaket. Hun har vært deltakernes talskvinne i ulike sammenhenger, og rådgiver for oss som har drevet prosjektet.

Nevnes skal også medlemmene i vår ressursgruppe, som er tiltenkt en viktig rolle ved utviklingen av LIVET VIDERE. Gjennom sin faglige bakgrunn og sine kontaktnett har Sigrun Heskestad og Ulla Rosengren fra Ahus allerede gitt oss verdifulle råd og kontakter. Sammen med de andre hjelperne som er nevnt ved navn i denne rapporten inngår de i vår ressursgruppe. Vi ser frem til dette samarbeidet, som vil være til støtte og direkte hjelp for oss.

Frode Muri

daglig leder

m/noen mindre bidrag fra prosjekt-

medarbeider, deltakerne og prosjektleder

KAP 4 OPPSUMMERING/KONKLUSJON/VIDERE PLANER

Etter gjennomført prosjekt med utprøving av nye tanker og idéer og innhenting av erfaringer, ligger nå planer klare fra vår side for et videreutviklet oppfølgingstiltak, vi har kalt LIVET VIDERE (se virksomhetsplan i eget vedlegg).

Her legger vi opp til et samarbeid med LPP Landsforeningen for Pårørende innen Psykisk helse (se omtale i eget vedlegg) som har 33 lokalforeninger spredd over hele landet. Av egen erfaring vet jeg at mange pårørende tross egen sårbarhet, påkjenninger og slitasje over mange år finner både mening og styrke i å bidra til at deres nærmeste får tilbud som gir mer mening i sine mange grå og lange hverdager. De kjenner dessuten ofte deres ønsker og ikke minst drømmer og potensiale bedre enn mange gode hjelpere, som ut fra tilmålt tid må imøtekomme mangslungne behov i grupper mer enn individuelt. Til fortvilelse for mange pårørende som både lever i håp om og tro på at ”det nytter”. Flere enn tidligere gjenvinner funksjonsevne og livskvalitet. Mange gode eksempler fra nær og fjern vitner stadig om det.

Dette er ikke uttrykk for en naiv tro på at pårørende kan eller skal ”gjøre alt arbeidet”. Men jeg tror at flere blant de mest ressurssterke pårørende kan være initiativtagere og rådgivere underveis for å etablere små, trygge og meningsfylte tiltak med færre dager og timer pr uke enn i et vanlig arbeidsliv. Selve jobben i slike tilrettelagte tiltak må gjøres av innleid og honorert hjelp. I vår modell - har som referert i denne sluttrapporten - to gode, godt voksne venner med relevant livserfaring og kompetanse fordelt seg imellom og drevet tiltaket de tre dagene pr uke.

Det er prosjektmidlene fra ExtraStiftelsen for Helse og Rehabilitering som i hovedsak har finansiert LPP-prosjektet vi har ledet, og der LPP har hatt ansvar for regnskapet. Det betydde også mye for oss etter søknad å få tildelt et stipend fra Innovasjon Norge. Vi opplevde det som anerkjennelse for nytenkning til beste for en hardt rammet, forsømt gruppe. Dette er noe av essensen i den modellen vi har utviklet og som vi ønsker skal komme flere til gode. En annen viktig og avgjørende forutsetning for å komme i gang er derfor å skaffe tilstrekkelig finansiering. I vår modell har NAV bidradd med driftsstøtte basert på deltakernes utførhetsgrad.

Når det gjelder finansiering og økonomi i tiltaket har vi mye verdifull erfaring og råd å gi ved etablering av lignende tiltak landet rundt. Vi tror derfor vi kan være et nasjonalt ressurscenter og koordinator i et fremtidig nettverk for denne type tiltak.

NAVs ordning VTA (= Varig tilrettelagt arbeid i ordinær virksomhet) er som nevnt spesielt interessant, fordi sånne prosjekt ligger innen feltet *arbeid og psykisk helse*. Det er et udiskutabelt offentlig anliggende. Opplegg som dette mener derfor vi bør hilses velkommen av det offentlige. Støtte herfra gir samtidig tiltaket legitimitet og en form for offentlig anerkjennelse som viktig bidrag til å etablere det som et tiltak av mer varig karakter. Dessuten bør tiltaket være av interesse for hjemkommunene, som f.eks bør stille egnede lokaler til rådighet.

I vårt planlagte, videreutviklede opplegg LIVET VIDERE (kfr vedlegg) satser vi på å søke støtte også fra andre kilder som legater, stiftelser, frivillige organisasjoner (Lions o.l.). Her bør muligheter for støtte lokalt rundt om i landet være minst like gode og bedre enn i området Oslo og omegn som vi tilhører. Her er konkurransen om midler beinhard.

I disse planene for LIVET VIDERE tar vi dessuten sikte på å trekke veksler på en annen, ofte undervurdert gruppe. Det er de som av ulike grunner er ”midlertidig ute av drift” og som av ulike årsaker ”har møtt veggen” i livet sitt. Vi vet at mange av dem også sliter med å prøve å

komme i gang igjen. Vi tror det her finnes flere som har spesielle forutsetninger for å gi andre hardere rammede – som våre deltakere – hjelp til selvhjelp. Mange er ressurssterke og har verdifull arbeids- og/eller ledererfaring, men har mistet en god del av grepet på eget liv. De kan sann sett både få og gi hjelp til selvhjelp, tror vi. Dette ønsker vi å utforske videre. Andre deler av denne sluttrapporten går mer i dybden når det gjelder verdifulle erfaringer vi ønsker å spre videre. Spesielt nevner vi her samarbeidet vi har innledet med LPP, der vi utfordrer ressurssterke pårørende rundt om i landet til å ta lokale initiativ til lignende tiltak. Vår modell basert på en ressursbank av erfaringer må ikke være en tvangstrøye, men et utgangspunkt som tilpasses best mulig den enkelte i de små gruppene som settes sammen. Et annet viktig utgangspunkt er å finne daglig leder(e) som best mulig evner å møte behov og ønsker hos deltakerne balansert opp mot klare mål. Vi tror det bør saumfares lokalt etter spesielt egnede, kompetente og idérike prosjektledere fra lokalmiljøet Engasjerte pårørende kan være med i letearbeidet som hodejegere og døråpnere og gjennom sine nettverk finne fram til og kontakte mulige finansieringskilder, fortrinnsvis lokalt eller regionalt.

REFERANSER/LITTERATUR

1. *St.meld. nr 25, 1996-97 Åpenhet og helhet - om psykisk helse*

2. *Velferdsstatens forsømte gruppe* (Rådet for psykisk helse, mars 1995):

Det innledende sammendraget i dette heftet åpner med følgende kraftsats, sitat:

”Situasjonen for alvorlig psykisk syke i landet er så dårlig at det kreves ekstraordinære tiltak.....Både regjeringen og landets helse- og sosialsjefer hevder at psykiatriske langtidspasienter i dag er den gruppen i samfunnet som har de dårligste levekår. Det er tid for handling.”

3. *Utskrevet til mor* (Sosial- og helsedepartementet, nov 1995)

4. *St prp nr 63, 1997-98 Om opptrappingsplan for psykisk helse 1999 - 2006.*

Foran nevnte dokumenter (1. – 3.) ga klare signaler og støtet til denne St prp nr 63 og en rekke andre, nye utredninger og tiltak. Det ble f eks satset stort på kompetanseutvikling i denne sektoren gjennom helsefaglige høyskoler og *SEPREP - Stiftelsen for psykososial rehabilitering ved psykoser*, da denne del av helsetjenesten hadde urovekkende mange ufaglærte.

5. *Rapport 2009:8 - Psykiske lidelser i Norge: Et folkehelseperspektiv* (Folkehelseinstituttet).

VEDLEGG

1.

En utenforståendes refleksjoner

Spredte inntrykk fra div engasjement og besøk hos Joe Silver Communication

Av Harald Pettersen

Undertegnede har hatt det privilegium å ha deltatt i, dog litt på sidelinjen, innenfor en type nybrottsarbeid som jeg anser for å være unikt og revolusjonerende innen psykisk helse: Joe Silver Communication (JSC)-modellen. Her får folk med psykiske lidelser tilbud om å delta i et arbeidsfellesskap innenfor trygge omgivelser, tilrettelagt etter psykisk evne og kvalifikasjoner.

JSC-modellen er avhengig av økonomisk støtte. Et sentralt aspekt er at medarbeiderne skal tjene penger etter vanlige forretningsprinsipper. Prosjektet er således ”hjelp til selvhjelp”. Psykolog og andre hjelpere er knyttet til opplegget. Tett oppfølging av fagfolk sikrer at man tidlig kan fange opp tendenser til tilbakefall som psykoser m.m..

Arbeid den beste terapi

Politikere og fagfolk uttaler til stadighet at arbeid er den beste terapi for folk med psykiske vansker. Til tross for fagre ord og løfter sitter bevilgninger langt inne når det gjelder støtte, til for eksempel JSC.

Som en følge av dette er det nå utarbeidet et dynamisk opplegg med utgangspunkt i nevnte modell – Aksjeselskapet LIVET VIDERE. Et ambisiøst prosjekt som peker ut en retning også på landsbasis. Prosjektet LIVET VIDERE hadde som målsetting å være oppegående pr. 1. januar 2011. Til tross for en rekke henvendelser, søknadsrunder og forespørsler så å si hele det siste året, er det ennå ikke lyktes å skaffe forsvarlig kapital til videre drift og prosjektet lever fortsatt i det uvisse.

Her må nå myndigheter og institusjoner kjenne sin besøkelsestid!

Hva forskningen sier

For meg er det viktig å basere mitt ståsted på faktisk viten og kunnskap. Dokumentasjon som kan underbygge mine påstander innenfor ovennevnte, finner jeg blant annet i rapport 2009:8 - Psykiske lidelser i Norge: Et folkehelseperspektiv.(Folkehelseinstituttet). Her dokumenteres blant annet at omtrent halvparten av den norske befolkningen vil rammes av en psykisk lidelse i løpet av livet, og cirka en tredjedel i løpet av et år, og at forekomsten av psykiske lidelser i Norge er omtrent på nivå med det vi finner i andre vestlige land. Overalt viser tallene en faretruende økning.

- Samfunnets måte å forholde seg til disse lidelsene på har imidlertid endret seg; sier rapporten videre. Oden slår fast at stadig flere med psykiske plager og lidelser blir behandlet, og en større andel uførepensjoner innvilges med bakgrunn i en psykisk lidelse.

Inkluderende arbeidsliv

I direkte sitat fra rapporten leser vi:

” Psykiske lidelser har alvorlige konsekvenser i form av økt arbeidsuførhet og økt dødelighet. Psykiske lidelser påvirker arbeidsevnen negativt, og medfører økt sykefravær. Uførepensjon for psykiske lidelser innvilges ved yngre alder enn for somatiske sykdommer, og psykiske lidelser medfører derfor flere tapte arbeidsår enn alle andre sykdommer. Angstlidelser og depressive lidelser er de to største årsakene til arbeids- uførhet blant de psykiske lidelsene fordi disse er de vanligste psykiske lidelsene i befolkningen. Satsningen på et inkluderende arbeidsliv (IA avtalen) har blant annet som mål at mennesker med psykiske lidelser i større grad skal inkluderes i arbeidslivet. Dersom dette lykkes, må vi forvente høyere sykefravær, men også en redusert andel uførepensjoner på grunn av psykiske lidelser. Sammenlignet med uførepensjon er arbeidslivsdeltakelse, eventuelt med forhøyet sykefravær, en bedre løsning både for den som er rammet av psykiske lidelser og for samfunnet.

Omkring 8 % av barn og unge i Norge har en diagnostiserbar *psykisk lidelse*. På et hvert tidspunkt har rundt 15 - 20 % av barn og unge *psykiske vansker*, med så mye symptomer at dette går ut over trivsel, læring, daglige gjøremål og samvær med andre ” .
(Rapport 2009:8 Psykiske lidelser i Norge, publisert av Folkehelseinstituttet).
Rapporten betegnes som den fyldigste og mest grundige rundt psykiske lidelser i Norge.

Trygt arbeidsmiljø

Mitt utgangspunkt for å mene noe rundt dette er i første rekke basert på forskning (empiri), en rekke utredninger (som den ovenfor). Dernest perifere egne erfaringer gjennom samtaler / noe deltakelse i JSC. Med dette som utgangspunkt finner jeg det innlysende at et viktig mål for samfunnet må være å begrense/lindre slike lidelser. Hvordan? Et av de beste og mest virkningsfulle virkemidlene ligger nettopp i begrepet “Inkluderende arbeidsliv” – et middel som nå må sies å være grundig dokumentert (Arbeidsforskningsinstituttet o.a.) og det beste verktøy for å få denne gruppen opp og stå og inn i en meningsfylt hverdag.

Gjennom et tilrettelagt tilbud kan de med psykiske lidelser komme inn i et sosialt miljø, med trening og tilpassing finne sin arbeidsrytme, alt etter ens faglige kompetanse og arbeidsevne. En høyt kvalifisert arbeidskraft går i dag nærmest for lut og kaldt vann, i en passiv hverdag hvor NAV-stønad og institusjon ofte er eneste alternativ.

Min erfaring med JSC-modellen er at medarbeiderne får utfolde seg, både faglig og sosialt, innen trygge omgivelser, være med på å gi noe til et arbeidsfellesskap, og ikke minst få tjene egne penger. Her bidrar man også videre positivt som skattebetaler, og kan gi noe tilbake til samfunnet. – Et velfungerende behandlingstilbud etter JSC-modellen, vil på sikt være nasjonaløkonomisk lønnsomt!

Jeg selv hører til den lykkelige kategori mennesker som er blitt forskånet fra noen form for psykiske lidelser/problemer. Men jeg har sett dette i ulike sammenhenger i min nærhet. Jeg

tilhører altså den omfattende kategorien ”de som vet om / kjenner mange med psykiske lidelser”. Gjennom to år har jeg nå også fått lære og erfare mye om dette gjennom min kontakt med JSC.

Og takk for det!

Harald Pettersen

2.

Noen utsagn fra en trofast kunde

Som kunde og ex bedriftsrådgiver er jeg nok opptatt av det rent praktiske, men også det menneskelige. For en pensjonist som meg, som har god tid, har det jo vært udelt positivt med kontakten med Joe Silver. Og det rent praktiske er blitt ordnet veldig greitt, med stor fleksibilitet når jeg har kommet med spørsmål og enda flere dias.

Det er klart at det er fascinerende å bli så godt tatt imot, og fått blitt litt kjent med de ansatte, og t.o.m. få lunsj.

De to 'brosjyrene' til Joe Silver er svært tiltalende, Men det vil vel kreve ganske mye markedsføring for å få tilstrekkelige oppdrag. For selv om hovedmålsettingen ikke er å skape overskudd, er arbeidsoppgaver ("ordreinnngang") viktig både for å utvikle et godt og realistisk arbeidsmiljø - og for å utvirke og generere fortsatt støtte.

Det virket som om dere som står bak tiltaket Joe Silver er fullt klar over dette, og det var også interessant å lese 'Virksomhetsplan' for A/S Livet Videre. Det slår meg at det utmerkede slagordet 'et sted å være - et sted å lære' kanskje burde kompletteres med 'et sted å produsere' (eller helst et bedre ord enn 'produsere').

Og apropos markedsføring - det er kanskje vel så viktig - rent økonomisk - å markedsføre seg overfor offentlige og evtl. private støtteordninger.

-- Dette var noen inntrykk i full fart. Det har vært inspirerende og imponerende å bli kjent med Joe Silver og ikke minst nytenkningen rundt det!

Otto Borchgrevink

3.

Uttalelse fra NAV Akershus.

24.01.2012

I forbindelse med å nå målene i Nasjonal strategiplan for arbeid og psykisk helse, ser NAV Akershus det som sentralt at det utvikles et mer mangfoldig tilbud for personer med psykiske helseproblemer og sammensatte problemer.

Vi ser helt klart et behov for å utvikle tiltak som treffer de menneskene som er langt unna arbeidslivet og som strever med egen psykisk helse, eventuell annen tileggsproblematikk. Joe Silver Communication driver et arbeidsrettet tiltak, hvor arbeidsoppgavene er realistiske og etterspurt i markedet, nemlig å digitalisere gamle filmer, bilder og lydopptak. Deltagerne jobber med delvis kompliserte tekniske løsninger samtidig med at de får tett individuell oppfølging, for å kunne mestre arbeidet og det sosiale som en arbeidsdag krever.

NAV Akershus ser at tiltaket kan bidra til at lignende tiltak kan etableres i andre regioner.

Med midler til fortsatt drift kan tilbudet utvikles ytterligere og eventuelt økes i antall deltagere.

Noe som vil være bra med tanke på at mange i denne brukergruppen har behov for tilrettelagte arbeidsrettede tiltak.

Sunniva Pallin
fylkeskoordinator for arbeid og psykisk helse
NAV Akershus.

4.

Spørsmål til ettertanke

Arbeidsavklaring versus inkluderende arbeidsliv (IA)

(Kommentarer ved prosjektleder)

Hvorfor faller mange fra under arbeidsavklaring?

En meget sannsynlig årsak – mener vi – er at avklaringen skjer på ”arbeidslivets” premisser, dvs på basis av utførelse av arbeidsoppgaver, arbeidsdisiplin, effektivitet, kvalitet etc. Et stort problem er at deltakerens psykiske helsetilstand i de aktuelle arbeidsavklarings-

situasjonene slår ut som forstyrrende, hemmende, uakseptable former for atferd og derfor vurderes som diskvalifiserende. Ut fra det vanlige arbeidslivets krav og vurdert av observatør(er) med det for øye, kan det lett resultere i en ny type svingdør mellom stadig nye mislykkede forsøk og personlige nederlag. Dette er en gruppe deltakere som er kjent med både svingdør og årganger med nederlag fra før.

Vårt prosjekt griper fatt akkurat i dette forholdet. *Inkludering i arbeidslivet /IA-avtalen mellom partene i arbeidslivet* legger heller ingen formelle hindringer i veien for denne målgruppen. Alle vet at det på de aller fleste arbeidsplasser er ansatte med ulike psykiske forstyrrelser, periodevis eller varig. I de aller fleste tilfeller er ikke det ekskluderende i seg selv.

Det er verre for de som rammes før de har kommet inn i arbeidslivet. Inngangsporten blir da trangere og vurderingene meget strenge. Det kan være lett å forstå, men samtidig dypt urettferdig for den som gjerne vil "tilbake til livet", men ikke får det til etter gjentatte forsøk.

Denne gruppen hardt rammede har stort behov for spesielt tilrettelagt tilbud. Her dreier det seg om mer enn kvalifisering til det vanlige arbeidslivet og de krav som der stilles. Det er atskillig mer komplisert og sammensatt enn som så. Det kommer av at denne type arbeidsforberedende tilbud ligger i spenningsfeltet mellom arbeid og psykisk helse.

Vi regner med at det vil komme motforestillinger mot slike påstander fra vår side, f.eks. at det blir altfor kostbart med små grupper, der det bl.a. settes av ekstra tid til sosial kontakt og sosial trening. Og med mål som å skape trivsel og trygghet med reduserte, realistiske krav. Dette må ligge utenfor målene for det vanlige arbeidslivets og dets opplæringsvirksomhet. Dette må være helsevesenets anliggende.

Vår oppfatning er derimot at arbeidsforberedende tiltak for denne hardest rammede gruppen må tilrettelegges med utgangspunkt i deltakernes psykiske tilstand, og at opplegget må utvikles og gjennomføres planmessig og målbevisst med dette for øye.

Vi er også tiltalt av en del hovedpunkter i VTA-overenskomsten mellom Fellesforbundet/L O og ASVL Arbeidsgiverforeningen for Vekstbedriftene. Først og fremst ble vi fascinert av navnet VTA med betydningen Varig tilrettelagt arbeid i ordinær virksomhet. For den hardt rammede gruppen som opptar oss, er det et svært positivt utgangspunkt å utvikle en ordning som har som mål å være av varig karakter. Sammen med ordene ordinær virksomhet inneholder dermed begrepet VTA noe som er og bør være særdeles trygghetskapende for følelsesmessig sårbare deltakere, som tiltaket er rettet inn mot.

Selv om vår virksomhet *Joe Silver Communication* ikke faller inn under VTA-overenskomsten, liker vi begrepet VTA og mye av dets idégrunnlag. Vi refererer derfor nedenfor

ASVLs 4 punkts ferske oppsummering om fremtiden for tiltaket VTA

der det innledningsvis pekes på at det blir flere og flere som ikke "henger med" og som "møter veggene" i en eller annen form.

- Alle signaler tilsier at behovet for slike arbeidsplasser vil øke etter hvert som samfunnet og arbeidslivet stiller større og større krav til den enkelte.

Prosjektleders kommentar: Vi mener dessuten det mangler et spesielt, frittstående starttilbud utenfor VTA-overenskomsten, som beskrevet i sluttrapporten.

- Presset på å ha utføringsfaglig kompetanse tilgjengelig i bedriftene vil øke.

Prosjektleders kommentar: Vi tror for vår målgruppe og type tiltak at mennesker med relevant livserfaring kan ha høyst relevant og effektiv erfarings-/lederkompetanse i nyutviklede, mer tilpassede tiltak.

- Personer med behov for en tilrettelagt arbeidsplass, må ha krav på dette, uansett om de er på tidsbestemte eller permanente trygdeordninger. Samfunnet må kunne skaffe en slik arbeidsplass på kort varsel. Først og fremst fordi dette gir best mulighet for et positivt resultat for den enkelte, men også fordi det lønner seg for samfunnet.

Prosjektleders kommentar: Enig, men for de mest utsatte, hardt rammede må det være rom for delvis individuell oppfølging.

- Til sist, NAV må evaluere tiltakene i forhold til vedtakets formål og ikke fortsette med å vurdere tiltakene etter sine egne mål (arbeidslivets premisser)

Prosjektleders kommentar: Helt enig. Arbeidslivets vanlige krav på utelukkende arbeidets premisser holder ikke. For vår målgruppe må det tas betydelig høyde for den psykiske lidelsens innvirkning på tilegnelse av ferdigheter og på arbeidets kvalitet. Derfor bør det etableres som frittstående tilbud med støtte fra det offentlige.

5.

Forskning om arbeidets betydning for psykisk helse

Forskningsbelagte konklusjoner fra forsker ved AFI *Arbeidsforskningsinstituttet* Angelika Schaffts foredrag om ”*Arbeidets betydning for psykisk helse og hva som må til for å få seg en bra jobb*” (LPPs *Grand*-seminar, Oslo des 2010) i sammendrag:

- Opplevelsen av utenforskap bidrar til ”onde sirkler”.
- Daglig sysselsetting er av stor betydning for helse og velvære.
- Viktig i bedringsprosessen er hverdagslivets alminnelige arenaer, steder der vanlig folk ferdes, bor og arbeider.

- Alminnelige sosiale omgivelser gjør at man føler seg ”normal”.
- Man tenker på noe annet enn symptomer og problemer.
- Gir passe utfordringer, ikke for små, ikke for store.
- Gjør at man kan lære å takle problemer og symptomer.
- Gir lønn for innsatsen, evt bedre økonomi, fritid, status, selvtillit.
- Psykiatrisk/psykologisk behandling og arbeidsrettet rehabilitering foregår integrert/parallelt.
- Man må ikke være frisk for å få en jobb, men man kan bli frisk(ere) av å få en jobb.
- Det ordinære arbeidslivet anerkjennes ikke som en arena for ‘recovery’ og personlig utvikling.
- Mangel på arbeidslivskompetanse (og kontakt med virksomheter) i hjelpeapparat.
- For dårlig samordning av hjelpeinstanser.

Prosjektleders kommentar:

Uten å ha kjennskap til denne forskningen på forhånd (des 2010), var det en meget positiv opplevelse å presentere våre høyst samsvarende erfaringer fra vårt eget tiltak i samme *Grand-seminar*. Det styrker oss ytterligere i troen på at de mål vi har satt oss med prosjektet *Mikroammunisjon* (LPP/*Joe Silver Communication*) er ”liv laga”.

Nedenfor gjengis følgende vedlegg:

6.

Omtale i ExtraStiftelsens blad EXTRA nr 4 - 2011

7.

Omtale i bladet PsykOpp/LPPs medlemssider des 2011

8.

LIVET VIDERE AS Virksomhetsplan 2012 – 2016

Returadresse:
ExtraStiftelsen Helse og Rehabilitering
Karl Johans gate 23B
0159 Oslo

I trappa mot vekst

Tekst: Eva-Britt Hansen. Foto: Helle Christensen

Hvordan skal vi få til et samfunn der flere mennesker med psykiske helseproblemer kommer ut i jobb? Skal man vente på at NAV setter i gang tiltak for mennesker? Men hva når disse faller utenfor og får høre at det ikke er noen muligheter for dem i arbeidslivet?

I Asker kommune jobber en sammensveiset gjeng i firmaet Joe Silver Communication, som er opprettet på privat initiativ. Gründeren, Stein Lage Strand, reagerte på at sønnen, Jo Sølve, falt utenfor NAV-tilbudet. Reaksjonen ble til en positiv opptur, for han startet Joe Silver Communication, med støtte fra NAV!

Firmaet skanner fotografier og lysbilder på profesjonelt nivå og videoer digitaliseres og lagres i digitalt format, på CD, DVD eller minnepinne. Slik lagres billedinformasjonen for flere generasjoner. Etterspørselen er god og kundemassen har økt med 50% på et år.

-Vi har et ønske om å utvide JSC og endrer navn til «Livet videre» fra januar 2012. Vi har som målsetting å utføre flere arbeidsoppgaver, dette innebærer filming og redigering, pakking, lunsjkjøkken, vaktmestertjeneste, turtjenester og rådgivning, sier Frode Muri.

-Nå har vi endelig kommet godt i gang og vi er klare for å jobbe her videre. Flere mennesker mestrer jobben sin på et arbeidssted som tillater at du yter etter evne og får etter behov, i tillegg får vi et verdifullt nettverk. Vi leter derfor etter nye finansieringsordninger, forteller han.

Stein Lage Strand, Frode Muri, Erik Foster, Jo Sølve Strand, Eva-Britt Hansen og Joakim Christensen mener mennesker med psykiske helseproblemer bør ha trygg grunn i trappa mot vekst, før de mestrer en vanlig jobb.

 LPP
Verdighet - Omsorg - Løsninger

Rehabiliteringsprosjekt som har fått 362 000 Extra-kroner gjennom Landsforeningen for Pårørende innen Psykisk helse.
Prosjektleder er Stein Lage Strand.

På tryggere vei mot bedre liv

Vi pårørende kan være så mangt. Også en ressurs, blir det sagt. Jeg tror det er sant, og at LPP her har en betydelig kapital liggende ubrukt. Hva den kan brukes til?

Av Stein Lage Strand, Asker, medlem i LPP (steinls@broadpark.no)

Så seint som midt på 1990-tallet publiserte Rådet for Psykisk Helse temaheftet "Velferdsstatens forsømte gruppe". LPP ble på den tiden stiftet som landsforeningen for pårørende inkludert de hardest rammede (schizofrenidiagnose).

Hva har vært gjort for denne gruppen – i all drøftingen i samfunnet om et inkluderende arbeidsliv - når det gjelder spesielt tilrettelagte arbeidstilbud?

Jeg mener svaret er "fint lite" og er frimodig nok til å utfordre andre blant mine med-medlemmer i LPPs lokalavdelinger rundt om i landet. Med vår erfaringsbaserte pårørende-kompetanse mener jeg vi kan fortelle hvor skoen trykker – og hva som kan hjelpe våre på bedre vis.

Jeg tror vi pårørende har noe grunnleggende til felles

1. vi lever i håpet om bedre dager for våre hardt rammede

2. vi vet bedre enn de fleste hvor skoen trykker for den vi kjenner så godt over lang tid og og følgelig hva vi tror nytter best å gjøre

TILRETTELAGT ARBEIDSTILTAK FOR HARDT RAMMEDE

Jeg startet i 2007 et lite tiltak med enkel arbeidstrening sammen med sønnen vår som i mange år hadde slitt med alvorlige psykiske plager. Han

hadde dessuten "møtt veggen" litt for mange ganger i NAVs ulike tilbud.

På denne bakgrunn startet vi tiltaket vårt, "Joe Silver", registrerte det som enkeltpersonforetak i Brønnøysundregisteret og startet det opp nærmest på hobbybasis i vår kjellerstue. Sånn som mange gründere har gjort før oss i alle år.

I løpet av kort tid ble det til en beskjeden forretningsidé. I positiv medvind fra slekt, venner og etter hvert mer ukjente kunder, fikk vi oppdrag utenfra. Da kom det godt med at vi hadde øvd oss opp på eget hobbyutstyr med overføring av private videoer, dias med mer til DVD, CD, PC minnepinner o.l.

Kort fortalt fikk vi snart med oss på laget først en, så enda en engasjert person, begge med allsidig kompetanse og medmenneskelig innsikt, kort sagt meget vel egnede til å utvikle tiltaket videre.

EN VISJON BLIR TIL

Vi ville hjelpe personer med ulike grader av alvorlige, langvarige psykiske plager tilbake til meningsfylt hverdag og arbeidsinnsats. Tiltaket vårt skulle bli en modell for lignende små, trygge arbeidstiltak, som kunne øke mulighetene for flere hardt rammede med å komme tilbake i vanlig arbeid, eller alternativt fortsette i tiltaket som varig tilrettelagt arbeid. Så lenge det

måtte være behov for det. Vi fikk raskt øynene opp for at et sånt tiltak også kunne passe for andre ressurssterke personer, som av ulike årsaker hadde "møtt veggen" og var "midlertidig ute av drift". Mange i denne gruppen kan ha stort behov for denne type arbeidstiltak. For mange kan det ta tid å våge seg tilbake i egnet jobb. Ved å hjelpe seg selv tilbake i arbeid vil også mange med slik livserfaring egne seg spesielt bra til å støtte og hjelpe andre, som er enda hardere rammet enn de selv. Kort sagt; gi hjelp til selvhjelp.

IDÉENE VÅRE BLE GODT MOTTATT

Vi søkte og fikk driftsstøtte til vår første deltaker fra NAV. Kort tid deretter uvurderlig støtte og anbefaling fra LPP i søknad om prosjektmidler til et 2-årig "hjelp til selvhjelp"-prosjekt (2010–11) fra EkstraStiftelsen Helse og Rehabilitering. Dette har holdt tiltaket gående hittil. Et ekstra klapp på skulderen var det at Innovasjon Norge innvilget oss et lite stipend for nytenkning innen feltet psykisk helse. Nå ved årsskiftet 2011/12 legger vi våre erfaringer fram i en sluttrapport til de som innvilget oss prosjektmidlene. Vi ønsker å bidra til at disse erfaringene kan nå ut til andre.

VI TROR MODELLEN VÅR ER LIV LAGA

Våre erfaringer er meget gode. Målet har hele tiden vært å skape en trygg og varig tilrettelagt arbeidsplass med få deltakere. Hensikten er å gi deltakerne

mer meningsfylte hverdager ved å gi dem start- og drahjelp i form av hjelp til selvhjelp. Vi mener derfor vi med de mange gode erfaringene vi har, presenterer en modell som best mulig bør ta utgangspunkt i og tilpasses nye små grupper med nøye utvalgte deltakere og ledere. Vi tror det er viktig å gjøre et godt forarbeid. Her bør personlige interesser, forutsetninger og "kjemi" matche best mulig med de daglige lederne, en søker å finne. Her dreier det seg mye om å finne trygghetsskapende medmennesker med god innsikt, gjerne erfaring, bred kompetanse, miljøskapende evner og tålmodighet. Det vil gi ekstra trygghet å få god dialog med behandler(e) som fastlege, psykolog, div miljøterapeuter, støttekontakter, venner og andre som støtter tiltaket. Her har vi faktisk følt oss som pionerer innen samhandling. I tillegg anbefaler vi å få gjort nye tiltak omtalt og anerkjent gjennom lokalpresse o.l. Her er det mye goodwill å hente.

Men – det dreier seg ikke bare om arbeidsinnhold og -mestring.

Vi har erfart at det å oppnå trygghet deltakerne mellom og med de daglige lederne, handler mye om å jobbe med det sosiale fellesskapet. Det kan ta tid. Mye tid, og arbeidsdagene kan være svært forskjellige. Det er her tiltak med færre deltakere har sin styrke. Fordi det gir mulighet til å gripe fatt i "de nærmeste" og viktigste utfordringene. Og dem er det mange av.

NYE IDÉER – LOKAL TILPASNING

"La de tusen blomster blomstre", kan passe som uttrykk for det vi tror bør være en viktig ledetråd for de(n) som tar utfordringen og ønsker å skape nye tiltak. Vi i Joe Silver kan som ressurscenter dele våre erfaringer og gi råd, men det er lokalkunnskapen om behov og muligheter ute i lokalmiljøene som kan gjøre det enkelte tiltak bærekraftig og med tiden kanskje til et LPP-nettverk av små tiltak. Utfordringene er mange. Det kreves evne til samarbeid, innsikt i og respekt for økonomi, evne til motivering, balanse mellom forventninger/krav og oppmuntring/ros med mer.

Vi selv arbeider aktivt for å videreføre Joe Silver til et utvidet opplegg, LIVET VIDERE. Vi søker friske kilder om støtte, og vet gjennom egen erfaring at vi kan spare samfunnet for store beløp og deltakerne for mange lidelser i deres liv videre. Psykologen vår kan bekrefte at vi har gitt effektiv hjelp med å forhindre psykosegjennombrudd. Vi pårørende

vet hvor mange innleggelsesdøgn å 4000–6000 kr, det kan ende i. Regnestykket gir seg selv!

LPP TOK GODT I MOT OSS

Vi tok i høst kontakt med styre og sekretariat i LPP sentralt for å høre om vi kunne få slippe til med våre erfaringer, tanker og idéer med sikte på videre knoppskyting. Vi er derfor meget takknemlig for å få spredt vårt budskap i LPPs medlemssider på denne måten.

Vi tror på "vindens evne til å spre spirekraftige frø til næringsrik jord over lange avstander" for å ty til litt lyriske ordelag. Med LPPs mange lokallag over hele vårt vidstrakte land finnes det mye næringsrikt jordsmonn rundt.

Vil du vite mer eller få tilsendt rapportssammendrag når prosjektrapporten vår foreligger ved årsskiftet, er du/dere velkommen til å ta kontakt.

Som dere skjønner, ønsker vi å bidra til at nye tankesmier dannes landet rundt.

VIRKSOMHETSPLAN
2012 - 2016

Aksjeselskapet

LIVET VIDERE

et sted å være - et sted å lære

Arbeid og meningsfylt hverdag er beste terapi på veien mot rehabilitering. Og det må brukes kunnskap og kreativitet. Trinn for trinn skal vi bygge opp kompetanse - gjennom aktivt arbeid skal vi skape en meningsfylt hverdag.

Medarbeidere i Joe Silver Communication - LNET VIDERE

Copyright: Joe Silver Comm,
Harald Pettersen, 2011

LIVET VIDERE ...

Vi inviterer til å delta i et prosjekt som angår en stadig større del av Norges befolkning - kanskje den mest sårbare gruppen; de med psykiske lidelser.

Dagens psykiske helsevern preges av mangel på koordinering og helhetstenkning. Dette går spesielt ut over dem vi jobber med og for. Etter snart to års prosjektvirksomhet i Joe Silver Communication har vi opplevd at et lite og trygt arbeidsmiljø har gitt positive og gode erfaringer. Dette ønsker vi å bygge videre på og dele med andre.

Fra og med 1. januar 2012, ønsker vi å videreføre prosjektvirksomheten gjennom et nytt og utvidet tiltak, kalt **LIVET VIDERE**. Dette etableres som et aksjeselskap.

For hvem?

- De med langvarige psykiske lidelser
- De som er “midlertidig ute av drift” og gi dem en myk overgang til vanlig arbeid
- Arbeide for etableringer av liknende små og trygge arbeidsmiljøer nasjonalt

Vårt pionérprosjekt

Det bør fortsatt være rom for utprøving av nye idéer og tanker. Som et sivilisert samfunn, bør vi ikke lenger akseptere at denne “velferdsstatens forsømte gruppe” stues vekk på institusjoner eller blir sittende i egne leiligheter, overlatt til seg selv, roet ned av medikamenter som altfor ofte er det viktigste eller eneste “behandlingstilbudet”.

Tilbudet innbefatter både de som sliter med langvarige psykiske problemer og de mange arbeidstakere som har fått en kortvarig psykisk knekk og som er midlertidig ute av drift. Det er viktig å komme raskt tilbake i jobb for å unngå langvarig uteblivelse fra arbeid. Med **LIVET VIDERE** tilbys en myk overgang for å komme sterkere tilbake i vanlig arbeid.

Vi inviterer med dette til å delta i det vi betrakter som et pionérprosjekt.

VELKOMMEN TIL LIVET VIDERE!

Borgen, august 2011

Innhold

Historikk	4
Virksomhetsside	5
Nasjonalt nettverk	6
En plass i samfunnet	7
Økonomi / Regnskap/ Budsjett	8
Person- og firma-opplysninger	10
Delta i LIVET VIDERE	11

Historikk

Prosjektet bygger på et far-sønn-tiltak. Dette ble etablert som et registrert enkeltmannsforetak, Joe Silver Communication, med driftstøtte fra NAV. Bakgrunnen var ved aktiv egeninnsats å skape grunnlag for en mer meningsfylt hverdag etter 16 år med psykiske helseproblemer.

2007

Far, Stein Lage Strand og sønn søkte NAV om driftsstøtte basert på et tiltakskonsept. Samtidig ble det søkt Brønnøysundregistret om registrering av enkeltmannsforetaket Joe Silver Communication. Arbeidet for Varig tilrettelagt arbeid i ordinær virksomhet (VTA), - NAV innvilget driftsstøtte for én deltaker. - Målgruppe: personer med varig uføretrygd. - Formål: tilpasset arbeid for å opprettholde og utvikle ressurser. - Ikke tidsbegrenset. - Tett oppfølging. - Tiltaket ble drevet for én deltaker i privat kjellerstue. Psykologen Reidun Ueland har som behandler vært i nært samarbeid med tiltaket.

2008

Utviklet arbeidsprogram som bestod i overføring av egne, private videoopptak til DVD-plater. - Egnert utstyr ble innkjøpt privat - Inngikk avtale med Frode Muri som daglig leder to dager å 4 t. pr. uke.

2009

Frode Muri utviklet opplegget videre med dagsplaner og arbeidsprosedyrer. - Flyttet over til mer egnert lokale: en privat hybelleilighet i samme bolig. - Tiltaket markedsførte deretter sine tjenester og tok imot kundeoppdrag. - Kundekretsen var fra starten slekt, venner og bekjente. - Senhøstes ble deltaker nr to uforpliktende tilbudt å være med i et par måneders prøveperiode. Den nye deltakeren ble rekruttert gjennom samme psykolog som første deltaker.

2010

Tiltaket hadde gjennom LPP søkt og fått midler til et 2-årig hjelp til selvhjelp-prosjekt for 2010-11 fra EkstraStiftelsen Helse og Rehabilitering. Innovasjon Norge innvilget dessuten et stipend til bl a anskaffelse av utstyr. - Erik Foster ble engasjert som aktivtør for en dag å 4 t. pr. uke med tur, musikk og kultur på programmet. Deltaker nr. 3 kom med i prosjektet.

2011

Det to-årige hjelp til selvhjelp-prosjektet fullføres 31.12. 2011 med sluttrapport. Nytt AS - **LIVET VIDERE** - etableres.

Virksomhetsidé

For å videreføre de ideer og visjoner som er høstet gjennom fire års drift, etablerer vi nå et nytt aksjeselskap – **LIVET VIDERE**. Virksomheten skal fortsette i samme spor og etter de samme ideer som ble drevet gjennom Joe Silver Communication.

Prosjektet **LIVET VIDERE** vil således bidra til å skreddersy tilbud for den enkelte som trenger hjelp i en arbeids- og sosialiseringssprosess. Dette skal skje gjennom mindre grupper - maks 3 - 5 - og med kyndig og profesjonell hjelp og bistand. Arbeidet skal tilpasses den enkeltes behov, kompetanse og evner. Primært mål er å skape arbeidsplasser hvor de individuelle ferdigheter og evner for videreutvikling står i sentrum. Dernest å tilpasse dette med et marked, hvor hver og en kan bidra ut ifra sine respektive forutsetninger. Gjennom varig tilrettelagt arbeid - VTA - øker dette muligheten for rehabilitering. Stikkord er et lite, trygt og trykkelig miljø, noe som fremmer sosial trening og trivsel. Gjennom **LIVET VIDERE** vil vi bidra i samfunnet og velger derfor bort muligheten til å være passive trygdemottakere. Dette vil spare samfunnet for årlige store beløp.

Arbeidsoppgaver

Et tiltak som **LIVET VIDERE** kan påta seg oppdrag som:

- Elektronisk konvertering av video, smartfilm, dias, LP-plater til DVD
- Film- og redigeringsoppgaver
- Etablering av hjemmesider
- Oppsøkende virksomhet, praktisk hjelp og bistand til eldre og funksjonshemmede
- Kantinedrift / kjøkkentjeneste
- Språktrening, hjelp til folk med minoritetsbakgrunn
- Pakke- og postutsendelse
- Kjøreoppgaver / budtjeneste
- Vaktmestertjeneste
- Idé- og arbeidstrening i samarbeid med NAV
- Rådgiver tjenester, etablering av liknende tiltak

Nasjonalt nettverk

Gjennom et nasjonalt senter skal **LIVET VIDERE** drive opplysningsvirksomhet og bidra til etablering av liknende små, trygghetsskapende tiltak utover i landet. I disse nye gruppene skal det være rom for å skape et arbeidsmiljø preget av hjelp til selvhjelp-holdninger. Dette skal være selvstendige opplegg utviklet i mindre gruppe-enheter med 3-5 personer ledet av utvalgt og kvalifisert daglig ledelse. Gjennom denne formen for rehabilitering ønsker vi å hjelpe flere på veien mot en meningsfylt hverdag.

Foreninger og organisasjoner

Konkret ønsker vi å gjøre dette i tett samarbeid med lokale foreninger innen pårørendeorganisasjonen LPP og eventuelle interesserte brukerorganisasjoner. Et hovedmål er å skape små, trygge, meningsfylte arbeidsskapskap. Her kan deltakerne bygge opp eller gjenvinne sosial og arbeidsmessig mestring i samarbeid rundt tilrettelagte og motiverende arbeidsoppgaver i et vekstfremmende, selvhjelp-sorientert arbeidsmiljø.

Visjonen

Visjonen er at denne type tiltak kan være en modell som hjelper personer med ulike grader av alvorlige og langvarige psykiske lidelser tilbake til meningsfylt hverdag og arbeidsinnsats.

Gjennom en erfaringsbank – et ressursenter – sikter vi mot å skape og spre modellen vår for etablering av et nettverk bestående av nevnte type arbeidstiltak. Vårt mål er derfor at disse små, lokale tiltakene skal komme mange flere i vår målgruppe til gode rundt om i landet.

Tiden er mer enn moden for å prøve ut denne nye idéen.

En plass i samfunnet

Tiltaket er en investering i et pionerprosjekt, der gevinsten er å yte til mennesker som er i en livskrise og som trenger hjelp til å komme videre gjennom aktiv deltakelse i arbeid og sosial trening. Betydningen av arbeid innen forebyggende helse og rehabilitering er grundig dokumentert gjennom forskning. Våre myndigheter, ved statsminister, arbeids- og helseminister, har gang på gang understreket arbeidets betydning for rehabilitering og et verdig liv.

Skreddersy tilbud

Denne "velferdstatsens forsømte gruppe" blir i dag i altfor stor grad stuet vekk på institusjoner eller sitter i egne leiligheter overlatt til seg selv, roet ned av medikamenter som viktigste eller eneste "behandlingstilbud".

Arbeid og meningsfylt hverdag er beste terapi. La oss bruke vår kunnskap og være kreative. - Kreativ er også hestehoven på fotoet under. Gjennom en sprekk i isen har den greid å finne sin vei, opp i fri luft. Blomsten har ikke gitt opp! Bildet er tatt av vår medarbeider Joakim.

Økonomi / Regnskap / Budsjett

Aksjeselskapet LIVET VIDERE tar sikte på etablering pr. 1. januar 2012. Tall i regnskap og budsjett er basert på årsresultat og tall framkommet i regnskap til selskapet Joe Silver Communication. - Også budsjett for årene 2012 til og med 2016 er satt opp med utgangspunkt i tall fra ovennevnte selskap.

Regnskap Joe Silver Comm. (JSC) 2010

<u>Inntekter</u>		<u>Utgifter</u>	
Div. driftstøtte	kr. 366 884,-	Honorarer	kr. 273 884,-
Egen inntjening	“ 40 000,-	Driftsutgifter	“ 133 000,-
Samlede inntekter	kr. 406 884,-	Samlede utgifter	kr. 406 884,-

Budsjett LIVET VIDERE 2011 (JSC) 2012 2013 2014 2015 2016

<u>Inntekter</u>					
Div. driftstøtte	kr. 441 884,-	kr. 1 494 120,-	kr. 1 476 356,-	kr. 1 476 356,-	kr. 1 476 356,-
Egen inntjening	“ 60 000,-	“ 80 000,-	“ 100 000,-	“ 110 000,-	“ 120 000,-
Samlede inntekter	kr. 501 884,-	kr. 1 574 120,-	kr. 1 576 356,-	kr. 1 586 356,-	kr. 1 596 356,-
<u>Utgifter</u>					
Honorarer	kr. 387 000,-	kr. 611 000,-	kr. 724 000,-	kr. 724 000,-	kr. 726 000,-
Driftsutgifter	“ 114 884,-	“ 963 120,-	“ 852 356,-	“ 862 356,-	“ 870 356,-
Samlede utgifter	kr. 501 884,-	kr. 1 574 120,-	kr. 1 576 356,-	kr. 1 586 356,-	kr. 1 606 356,-

Samfunnsøkonomi

For å sikre en balansert og forsvarlig økonomisk drift er **LIVET VIDERE** avhengig av støtte - gjennom offentlige og private midler. Tiltaket **LIVET VIDERE** kan, gjennom en velfungerende og sunn forretningsdrift, bidra positivt i det totale nasjonalregnskapet. I stedet for å oppta institusjonsplass, som i snitt koster kr. 7 000 pr. døgn, kan et tilbud i trygge omgivelser, bidra til sosial trening og - viktigst av alt - arbeid og innjening av egne penger. I et slikt miljø kan man dessuten i god tid fange opp signaler og dermed hindre psykoser og dermed innleggelse og kan hende langvarig behandling i institusjon. Gjennom tett samarbeid med psykiolog kan vi påvise å ha hindret psykotiske utbrudd.

Arbeid og meningsfylt hverdag er den beste terapi.

Samfunnsøkonomisk er derfor prosjektet **LIVET VIDERE** lønnsomt! For den enkelte som er med i prosjektet, øker trivselen gjennom å yte og bidra - ikke bare overfor seg selv, men også i et arbeidsmiljø og innenfor samfunnets fellesskap.

Men innjeningen hos den enkelte er selvsagt marginal og kan variere sterkt, avhengig av hver enkelt medarbeiders tilstand. Prosjektet er derfor avhengig av ekstern bistand.

Et detaljert budsjett fram til 2016 for drift av **LIVET VIDERE** er utarbeidet og kan fås på forlangende.

“ Det er for mange som blir utført i Norge. Derfor er det viktig å gjøre arbeidsmiljøpolitikken og arbeidet for et inkluderende arbeidsliv mer målrettet.”

Statsminister Jens Stoltenberg

LIVET VIDERE**Person- firmaopplysninger**

Prosjektet Joe Silver Communication (JSC) avsluttes pr. 31. desember 2011. Under forutsetning om nødvendig kapital og at organisasjon er på plass, vil aksjelselskapet **LIVET VIDERE** bli etablert innen 1. januar 2012. Selskapet skal drives etter de samme prinsipper og ideer som JSC har vært drevet etter. - Det er foreløpig etablert en ressursgruppe for videre drift.

Stein Lage Strand, gründer	Harald Pettersen, redaktør	Eva Britt Hansen, brukerrepresentant
Frøde Muri, daglig leder	Ulla Rosengren, sosialpedagog	Joakim Christensen, brukerrepresentant
Erik Foster, aktivtør	Sigrun Heskestad, rådgiver	
Reidun Ueland, psykolog	Jo Sølve Strand, brukerrepresentant	

Selskapets adresse:

Bariindbekken 29, 1388 Borgen.

Delta i LIVET VIDERE

Navs målsetting hevdes at ALLE skal inkluderes i arbeidslivet. **LIVET VIDERE** ønsker å skape et lite og trygt miljø innenfor et betydningsfullt og meningsfylt arbeidssfellesskap.

Mange der ute trenger nettopp slike tiltak. Små enheter kan langt på vei være selvdrevne, men er likevel avhengig av økonomisk støtte. I tillegg til offentlig bistand, først og fremst gjennom NAV, appellerer vi også om støtte fra andre kilder.

En støtte til prosjektet **LIVET VIDERE** bidrar til en meningsfylt hverdag for kan hende den mest sårbare gruppen av våre medlemmer - de med psykiske lidelser.

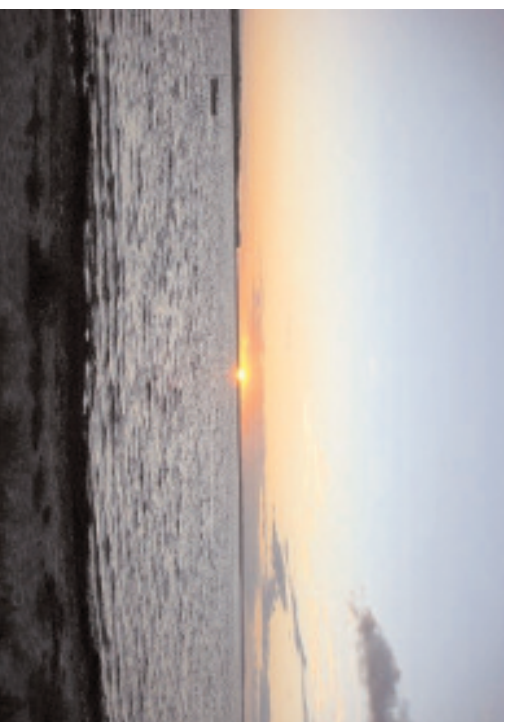
Gjennom nettopp et slikt tiltak, gis et tilbud - et armslag - til **et sted å være - et sted å lære**.

“ En av NAV’s viktigste oppgaver er å kvalifisere og rehabilitere folk frem til arbeidslivets porter. Men vi er bare halvveis til et Inkluderende Arbeidsliv om ikke porten også åpnes fra innsiden ...
... bruke ordninger med lønns subsidiering til å skape det jeg har kalt smarte jobber: Jobber som er tilpasset folks faktiske arbeidsevne – og hvor en kombinasjon av lønn og trygd gir den enkelte en inntekt å leve av.”

Arbeidsminister Hanne Bjurstrøm

LIVET VIDERE

et sted å være, et sted å lære - et sted å være, et sted å lære

Adresse: Barlindbekken 29, 1388 Borgen.

Stein Lage Strand, telefon: 95 11 18 91 - E-post: steinls@broadpark.no

Frode Muri, telefon: 95 79 81 36 - E-post: joe-silver@hotmail.com